

Umsögn Sjúkraliðafélags Íslands um tillögu til þingsályktunar um einstaklingssniðna heilbrigðisþjónustu

Sjúkraliðafélag Íslands þakkar fyrir tækifærið til að veita umsögn um tillögu til þingsályktunar um einstaklingssniðna heilbrigðisþjónustu (EHP). Félagið styður markmið tillögunnar um að efla gagnreynda, markvissa og örugga heilbrigðisþjónustu sem tekur mið af þörfum hvers og eins. Þróun í átt að nákvæmari greiningu, markvissari meðferð og bættri nýtingu upplýsinga getur, ef rétt er staðið að innleiðingu, aukið öryggi sjúklinga, dregið úr ónauðsynlegum inngripum og stuðlað að skilvirkari nýtingu fjármuna.

Sjúkraliðafélagið leggur þó áherslu á að hér er um að ræða umfangsmikla kerfisbreytingu sem snýr ekki einungis að lagaramma, gagnagrunnum eða tæknilegri uppbyggingu, heldur fyrst og fremst að framkvæmd innan heilbrigðisþjónustunnar. Árangur stefnunnar mun ráðast af því hvernig hún er innleidd á vettvangi þar sem dagleg umönnun, hjúkrun, lyfjagjöf, vöktun og samskipti við sjúklinga fara fram.

Framkvæmd og verkaskipting

Í tillögunni er ítarlega fjallað um samþættingu gagnagrunna, miðlun upplýsinga og stofnun sérfræðinefnda. Minna er hins vegar fjallað um hvernig tryggja eigi raunhæfa framkvæmd í klínísku starfi. Innleiðing EHP mun hafa áhrif á ákvarðanatöku um lyfjameðferð, eftirfylgd og fræðslu til sjúklinga. Þar gegna sjúkraliðar og annað heilbrigðisstarfsfólk í nærþjónustu lykilhlutverki.

Félagið telur nauðsynlegt að skýra þurfi betur:

- hvaða fagstéttir bera ábyrgð á framkvæmd hnitmiðaðrar skimunar,
- hver sinnir fræðslu og upplýsingagjöf til sjúklinga,
- hvernig eftirfylgd verður skipulögð,
- og hvernig aukin verkefni verða fjármögnuð.

Án skýrrar verkaskiptingar og tryggðrar mönnunar er hættu á að ný verkefni leggist ofan á starfsemi sem þegar starfar víða við þolmörk.

Heimahjúkrun og öldrunarþjónusta

Eldra fólk er stærsti notendahópur heilbrigðisþjónustu utan sjúkrahúsa og sá hópur sem líklegast er til að njóta ávinnings af forvörnum og markvissri skimun. Á sama tíma er það hópur sem oft býr við fjölpættan heilsuvanda og fjöllyfjameðferð.

Ef erfðaupplýsingar sem hafa áhrif á lyfjameðferð verða hluti af sjúkraskrár mun það breyta forsendum klínískrar ákvarðanatöku og auka kröfur um eftirfylgd og skráningu. Slík þróun getur styrkt öryggi sjúklinga, en verður að vera studd með skýrri verkaskiptingu, fræðslu og

tryggðri mönnun, einkum í heimahjúkrun og öldrunarþjónustu. Sjúkraliðar eru þar meðal þeirra sem:

- sinna lyfjagjöf,
- fylgjast með aukaverkunum,
- meta breytingar á ástandi,
- og miðla upplýsingum til annarra fagstétta.

Aukin sérhæfing og nýjar kröfur um upplýsingavinnslu kalla á markvissa fræðslu, skýra verkferla og styrkingu grunnþjónustu. Ef innleiðing EHP verður ekki samofin uppbyggingu í heimahjúkrun og öldrunarþjónustu er hætt á að jafnræðismarkmið stefnunnar náist ekki.

Tillagan leggur áherslu á jafnræði og aðgengi að upplýsingum. Til að það markmið náist þarf að tryggja að framkvæmdin byggji ekki eingöngu á rafrænum lausnum og frumkvæði einstaklinga. Eldra fólk og þeir sem búa við stafræna eða félagslega jaðarsetningu þurfa virka aðkomu heilbrigðisþjónustunnar. Þar gegnir nærþjónusta lykilhlutverki.

Sjúkraliðafélagið fagnar því að gert sé ráð fyrir fræðslu til heilbrigðisstarfsfólks. Mikilvægt er að slík fræðsla nái til allra heilbrigðisstétta og taki mið af raunverulegu hlutverki þeirra í teymisvinnu. Þekking á erfðaupplýsingum, lyfjasvörun og samskiptum um viðkvæmar upplýsingar verður að vera aðgengileg þeim sem starfa næst sjúklingum.

Sjúkraliðafélag Íslands styður markmið tillögunnar um einstaklingssniðna heilbrigðisþjónustu, en leggur áherslu á eftirfarandi:

1. Að innleiðing stefnunnar verði kostnaðarmetin sérstaklega og fjármögnuð með skýrum hætti.
2. Að gerð verði grein fyrir mönnunarþörf og verkaskiptingu áður en verkefni hefst.
3. Að framkvæmd verði samofin styrkingu heimahjúkrunar og öldrunarþjónustu um land allt.
4. Að fræðsla og innleiðing nái til allra heilbrigðisstétta.
5. Að aðkoma fagstétta í nærþjónustu verði tryggð í áframhaldandi stefnumótun og í sérfræðinefndum sem skipaðar verða.

Tækifærið sem felst í þróun einstaklingssniðarar heilbrigðisþjónustu er mikið. Árangur hennar mun þó ráðast af því hvort grunnstoðir heilbrigðiskerfisins, þ.e. mönnun, verkaskipting og fagleg ábyrgð á vettvangi, séu nægilega sterkar til að bera verkefnið. Sjúkraliðafélag Íslands lýsir sig reiðubúið til áframhaldandi samtals og samráðs um mótun og framkvæmd stefnunnar.

Virðingarfyllt,
Fh. Sjúkraliðafélags Íslands, Sandra B. Franks formaður